

GRADUAAT IN HET MAATSCHAPPELIJK WERK

SAMENWERKINGSVERBAND TRACK 5 MECHELEN-ANTWERPEN

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

23 APRIL 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	11
2.5	Eindoordeel.....	12
3	Beoordelingsproces	13
4	Overzicht oordelen	14
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	15
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	16
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie.....	17
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	18
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	19

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in het maatschappelijk werk gevalideerd op 18 februari 2019.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) stelt vast dat het beoogd eindniveau van de opleiding overeenstemt met de domeinspecifieke leerresultaten die voor niveau 5 zijn vastgesteld. Het onderscheid met niveau 6 is duidelijk gemarkeerd. De opleiding richt zich zowel op generatiestudenten als op werkenden. De afgestudeerden zullen direct inzetbare beroepsprofessionals zijn. In een adviesraad (Partners in Education) stemt de opleiding met het werkveld af hoe ze het beste kan aansluiten op de beroepspraktijk.

Het curriculum is gestructureerd in duidelijke leerlijnen en thema's, met een sterke verwevenheid van praktijk en theorie, gebaseerd op een consistente didactische visie. Werkplekleren begint al bij de start van de opleiding en voldoet aan de vastgestelde minimale omvang van ten minste 1/3 van de studiepunten. De opleiding heeft kwaliteitscriteria geformuleerd voor de werkplek en zorgt voor vorming en begeleiding van de werkplekmentoren. Samen met het werkveld worden indicatoren uitgewerkt om de groei van de studenten op de beroepstaken goed te kunnen volgen en beoordelen. De opleiding beschikt over een divers samengesteld docententeam met de nodige expertise en ervaring. De opleiding heeft oog voor de behoeften van de verschillende studenten(groepen) en speelt daar goed op in.

Het systeem van toetsing zit goed in elkaar en is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als leren. Er is evenwichtige aandacht voor theorie en praktijk. De mix van toetsvormen zorgt voor een objectieve beoordeling. In het digitale portfolio dat studenten opbouwen, laten ze hun ontwikkeling zien. Samen met het werkveld worden gedragsindicatoren uitgewerkt om de studenten op de werkplek te beoordelen.

De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in een sterke kwaliteitszorgcultuur en volgt de systematiek van Thomas More. Studenten, docenten en externe stakeholders zijn actief betrokken.

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband Track 5 Mechelen-Antwerpen voor de opleiding graduaat in het maatschappelijk werk heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De commissie beveelt de opleiding aan:

- Blijf het secundair onderwijs op structurele wijze betrekken bij de verdere uitwerking van de opleiding en onderzoek ook op welke wijze het secundair onderwijs als mogelijk werkveld kan dienen;
- Houd de sterke punten vast en verduurzaam de ontwikkeling door ideeën en afspraken vast te leggen en te koppelen aan een tijdsframe, zodat ze geprioriteerd en opgevolgd kunnen worden, ook bij wisselingen in de personeelssamenstelling;
- Zorg voor heldere en begrijpelijke communicatie naar de studenten, zodat ze weten wat er tijdens en na de opleiding van hen wordt verwacht.

Den Haag, 23 april 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding
graduaat in het maatschappelijk werk van het samenwerkingsverband Track 5 Mechelen-
Antwerpen,

Eric Halsberghe
(voorzitter)

Marianne van der Weiden
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De doelstellingen van de graduaatsopleiding in het maatschappelijk werk zijn gelijk aan de domeinspecifieke leerresultaten (zie bijlage 2). Deze zijn gebaseerd op en gelinkt aan de door de overheid vastgelegde beroepskwalificaties voor de maatschappelijk werker op niveau 5 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in het maatschappelijk werk gevalideerd op 18 februari 2019.

Thomas More heeft een adviesraad ingesteld, waarin het opleidingsteam en werkveldpartners het programma en de doelstellingen afstemmen. Op deze manier wil Thomas More het eindniveau en de match van de afgestudeerde met de arbeidsmarkt garanderen. De Dienst Onderwijs van de hogeschool biedt de opleidingsverantwoordelijke ondersteuning bij de borging van het eindniveau. Dat staat niet alleen vermeld in het informatiedossier, maar werd ook duidelijk uit de inbreng van deze dienst in het toelichtende gesprek.

De afgestudeerden zullen direct inzetbare beroepsprofessionals zijn, met een adequate grondhouding, een praktijkrelevante kennisbasis en inzicht in maatschappelijke ontwikkelingen. De beoogde competenties van de afgestudeerden zijn verbonden aan drie rollen: hulpverlener, bruggenbouwer en reflectieve praktijkwerker. In het informatiedossier heeft Thomas More deze rollen gedifferentieerd ingevuld voor niveau 5 (graduaat) en 6 (professionele bachelor). In het gesprek heeft de opleiding dit nog nader geconcretiseerd aan de hand van voorbeelden. De commissie stelde vragen bij de uitwerking van het vereiste niveau in sommige ECTS-fiches die bij het dossier gevoegd zijn, bijvoorbeeld ten aanzien van sociologie. In het gesprek bleek dat de opleiding zich hiervan bewust is en dat nog gewerkt wordt aan de juiste formuleringen. De opleiding lichtte verder toe dat ze de ervaringen in Nederland met de associate degree heeft benut. Dat heeft onder andere geleid tot de duiding van de verschillende niveaus 4, 5 en 6 in termen van wat van de afgestudeerde verwacht wordt: respectievelijk verrichten (uitvoeren van taken), inrichten (organiseren) en richten (sturen). Een gegradueerde zal in een team werkzaam zijn en weten wanneer het nodig is anderen erbij te halen als dat nodig is. De opleiding noemt dit de autocorrectfunctie die de gegradueerde zich eigen heeft gemaakt.

De opleiding richt zich zowel op generatiestudenten als op werkkenden, voortbouwend op de ervaringen die het samenwerkingsverband in Antwerpen heeft met deze combinatie. Thomas More heeft nauwe contacten met het regionale secundair onderwijs zowel in Antwerpen als in Mechelen.

Overwegingen

De commissie vindt het een sterk punt dat de opleiding vertrekt vanuit een helder profiel, met de drie componenten hulpverlener, bruggenbouwer en reflectieve praktijkwerker. De praktische insteek is vanaf het begin duidelijk. De commissie waardeert dat het verschil tussen niveau 5 en 6 goed doorleefd is en dat de opleiding dit in het gesprek concreet kon toelichten. Daarbij maakte de opleiding zichtbaar dat ze doet wat ze preekt en reflectief bezig is met de nadere uitwerking, bijvoorbeeld bij de exacte formulering van leerdoelen in de ECTS-fiches.

De commissie vindt het positief dat de hogeschool gebruik maakt van de ervaringen in Nederland, wat onder andere heeft geleid tot het onderscheid in verrichten, inrichten en richten om het verschil te duiden tussen de niveaus 4, 5 en 6. De samenwerking tussen docenten en ondersteuners van de centrale Dienst Onderwijs werd in de interactie tijdens het gesprek goed zichtbaar.

De commissie vindt het ook een sterk punt dat de opleiding zowel nauwe banden heeft met het werkveld en daarvoor binnen het concept Partners in Education een adviesraad heeft ingesteld, alsook met het regionale secundair onderwijs. De commissie adviseert de werkveldadviesraad te blijven benutten om de opleiding al doende te verbeteren. De commissie ziet dat de opleiding zich bewust is van de veranderende groep generatiestudenten, bijvoorbeeld in de grootstedelijke context van Antwerpen. De commissie adviseert deze samenwerking met het secundair onderwijs nog een stap verder te brengen en deze sector ook als werkveld te benutten. De komende jaren zal er in het secundair onderwijs meer behoefte zijn aan trajectbegeleiders. Daar zou de opleiding goed op kunnen inspelen.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding maakt aan de hand van een schematisch programmaoverzicht inzichtelijk hoe het onderwijs zal worden ingevuld. De opleiding is opgebouwd aan de hand van vijf horizontale leerlijnen en vier verticale thema's. De horizontale leerlijnen zijn die van de drie beroepsrollen (hulpverlener, bruggenbouwer en reflectieve praktijkwerker), een lijn werkplekleren en een lijn kenniskaders. De vier verticale thema's zijn gekoppeld aan de vier semesters: (1) in de spiegel, (2) op verkenning, (3) mijn profiel en (4) graduaat mw. Gedurende de opleiding worden de opdrachten complexer en ontwikkelt de student zich van een basis- naar een verdiepend niveau.

De werkplekleerlijn begint in het eerste semester met een driedaagse waarin de studenten zichzelf leren kennen als handelend professional. In het tweede semester verkennen de studenten de sector aan de hand van een instellingsbezoek en doen ze ervaring op in het werkveld door vrijwilligerswerk. In het derde semester werken de studenten in de praktijk onder begeleiding van de opleidingsbegeleider en de mentor op de werkplek. In het vierde en laatste semester werken de studenten in een andere werkplek als beginnende maatschappelijk werker. In deze langere praktijkperiode werken ze aan een eindwerk waarin ze aantonen over de nodige competenties te beschikken om de stap naar het werkveld te maken. Door studenten in verschillende deelsectoren hun werkplekleren te laten invullen, zorgt de opleiding ervoor dat afgestudeerden breed inzetbaar zijn. Bij de keuze van werkplekken zal de opleiding rekening houden met de specifieke wensen en ambities van de studenten. In totaal besteden de studenten 41 studiepunten aan werkplekleren.

De kennisleerlijn biedt de studenten de referentiekaders om de praktijk beter te begrijpen. De opleiding biedt *just-in-time* kennis, gekoppeld aan concrete beroepstaken. Om de verbinding tussen theorie en praktijk te leggen, zet de opleiding diverse geïntegreerde werkvormen in, zoals casusonderwijs, projecten, praktijklessen, simulaties en rollenspelen. Relevant is ook dat veel docenten uit het werkveld komen of daar deels nog werkzaam zijn.

Naast het voltijdse programma biedt de opleiding een deeltijds traject aan, dat bestaat uit dezelfde opleidingsonderdelen, maar gespreid over zes semesters.

Hierdoor wordt de combinatie van leren, werken en een gezin meer haalbaar. Voor de deeltijdse groep, die naar verwachting een grotere mate van zelfstandigheid aan de dag zal leggen, zet de opleiding in op *blended learning*, *flipped classroom* en vraaggestuurde contactmomenten. Studenten met werkervaring in de sector kunnen EVC's aanvragen op het niveau van de opleidingsonderdelen. Hiervoor is een procedure opgenomen in het Onderwijs- en examenreglement.

Als didactisch uitgangspunt hanteert de opleiding het viercomponenteninstructiemodel (4C/ID) van Merriënboer, uitgaande van reële, authentieke beroepstaken. Studenten oefenen de taken in hun geheel, met ondersteunende informatie (waaronder *just-in-time* kennis) en zo nodig oefening van specifieke deeltaken. Het werkplekleren wordt opgebouwd volgens de methode van *cognitive apprenticeship*, begeleid door de werkplekmentor die een expert binnen het werkveld is. In het informatiedossier heeft de opleiding beide methoden toegelicht.

De opleiding beschikt over een breed netwerk van werkveldpartners die bereid en in staat zijn het werkplekleren mogelijk te maken. Alle deelsectoren (ggz, jongeren, ouderen, justitie) zijn daarin vertegenwoordigd. Op dit moment biedt de opleiding als eerste stap informatie over de nieuwe opleiding en de bijbehorende aanpak. Als tweede stap werken docenten en werkveldpartners samen aan de uitwerking van een rubric op basis van de beroepskwalificaties. De eerste ervaringen hiermee, zo bleek tijdens het toelichtende gesprek, laten zien dat het opstellen van deze concrete gedragsindicatoren een goed conversatie-instrument is om duidelijk te krijgen wat beoogd wordt. De commissie kreeg tijdens het gesprek een eerste versie van de rubric uitgereikt. De vervolgstap is om concrete afspraken te maken over verantwoordelijkheden bij het werkplekleren. Een werkplekmentor krijgt meer verantwoordelijkheden dan een traditionele stagebegeleider. De werkplekmentoren worden in hun rol door de opleiding begeleid en ondersteund. Daarvoor zijn workshops voorzien.

De opleiding zal worden verzorgd door docenten vanuit de om te vormen HBO5-opleiding maatschappelijk werk van CVO TNA en de bacheloropleiding toegepaste psychologie van Thomas More. Het informatiedossier geeft een overzicht van de kwalificaties en ervaring van deze 18 docenten. Tijdens het gesprek met de commissie bleek dat alle betrokkenen zich ervan bewust zijn dat het hier om een geheel nieuwe opleiding gaat. Daarbij wordt gebruik gemaakt van elkaars expertise, terwijl iedereen zich een nieuwe werkwijze eigen zal moeten maken.

Voorafgaand aan de opleiding krijgen kandidaat-studenten informatie op studie-informatiedagen (SID-Ins), de website en de CLB's. Aan de start van de opleiding worden onthaaldagen voorzien en een driedaagse om studenten te laten kennismaken met elkaar en de opleiding. Tijdens de opleiding heeft elke student een vaste begeleider die de student coacht in de professionele ontwikkeling en studievoortgang. Studenten werken samen in leergroepen van maximaal 25 studenten, zodat de begeleiders goed zicht hebben op individuele studenten. Op de werkplek worden studenten begeleid door een werkplekmentor, die minstens eenmaal per week een coachingsgesprek met de student houdt. De begeleider bezoekt elke student regelmatig op de werkplek. De digitale leeromgeving maakt ook online opvolging mogelijk. Thomas More biedt zo nodig extra ondersteuning op maat en heeft daarvoor een zorgcoördinator in dienst die de benodigde ondersteuning, faciliteiten en/of hulpmiddelen kan organiseren. Doorverwijzing naar een gespecialiseerde begeleider is mogelijk.

Zowel de campussen in Antwerpen als de campus in Mechelen zijn goed bereikbaar en beschikken over adequate voorzieningen zoals een leercentrum, flexibele les- en gesprekllokalen met high-tech voorzieningen, PC-klassen en een studentenrestaurant.

Overwegingen

De commissie waardeert de consistente leeromgeving, die gestructureerd is in duidelijke leerlijnen en thema's, met een graduele groei van competenties aan de hand van beroepstaken en een sterke verwevenheid van praktijk en theorie. De opleiding werkt vanuit een expliciete didactische visie (4C/ID en *cognitive apprenticeship*) en een helder concept van werkplekleren. Werkplekleren begint al bij de start van de opleiding en de omvang voldoet aan de vastgestelde norm van minimaal 1/3 van het aantal studiepunten. De opleiding heeft kwaliteitscriteria geformuleerd voor de werkplek en zorgt voor vorming en begeleiding van de werkplekmentoren.

Tijdens het gesprek kon de commissie vaststellen dat er daadwerkelijk sprake is van cocreatie tussen opleiding en werkveld bij de inrichting van het curriculum. De hogeschool betreft het werkveld en is actief op zoek naar voortdurende uitbreiding en verbreding van het netwerk. Authentieke praktijksituaties worden benut in het onderwijs. Een concreet voorbeeld van cocreatie is de gezamenlijke uitwerking van beoogde leerresultaten in een rubric. Deze uitwerking zal als richtlijn dienen om de competenties van studenten op de werkplek betrouwbaar te kunnen beoordelen.

De commissie ontmoette tijdens het gesprek betrokken en gemotiveerde docenten, ondersteuners en werkveldpartners. Zij werken planmatig en op weloverwogen wijze aan de uitwerking en inrichting van de opleiding. Gezamenlijk staan zij in voor een goede begeleiding van de studenten zowel op de hogeschool als in de praktijk. De diversiteit van het docententeam, met verschillende profielen, ervaringen en expertises, is een sterk punt.

De commissie is gecharmeerd van de mate waarin de opleiding oog heeft voor de behoeften van de studenten en hun persoonlijke ontwikkeling. Dat komt tot uiting in de kleine leergroepen met gevarieerde werkvormen en een vaste begeleider. Het is ook zichtbaar in de aandacht voor deeltijdstudenten voor wie een gepersonaliseerd programma mogelijk is. De commissie adviseert de opleiding deze sterke punten vast te houden en de ontwikkeling te verduurzamen door ideeën en afspraken vast te leggen en te koppelen aan een tijdsframe, zodat ze geprioriteerd en opgevolgd kunnen worden, ook bij wisselingen in de personeelssamenstelling. De commissie adviseert de hogeschool in ieder geval te garanderen en vast te leggen dat de kleine leergroepen behouden blijven.

De commissie vernam van de docenten dat studenten vooral veel vragen hebben over hun mogelijkheden na de opleiding. De commissie adviseert studenten goed voor te lichten over wat er tijdens en na de opleiding van hen wordt verwacht. De ECTS-fiches zijn hiervoor waarschijnlijk niet het meest geschikte instrument. De commissie adviseert aanvullend andere middelen in te zetten, zonder jargon en met meer visualisaties, bijvoorbeeld in de vorm van meer uitgebreide studiehandleidingen en info-sessies.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

Het toetsbeleid van Thomas More is gebaseerd op het principe van *constructive alignment*, waarbij de te behalen leerresultaten de inrichting van het onderwijs en de vormen van toetsing bepalen. De opleiding gaat uit van toetsing als onderdeel van het leren en begeleiden (*assessment as learning*) en legt daarom de nadruk op regelmatige feedback en meerdere meetmomenten.

In het informatiedossier verschaft een matrix inzicht in de verschillende toetsvormen die gehanteerd worden. Het overzicht maakt duidelijk dat veel belang wordt gehecht aan de integratie van theorie en praktijk: in vrijwel alle opleidingsonderdelen gaat het om een combinatie van een kennis- en/of vaardigheidstoets met een casustoets of een projectopdracht. Casustoetsen zijn gebaseerd op authentieke situaties. Projectopdrachten zijn vragen van een bedrijf, organisatie of instelling, waar studenten individueel of groepsgewijs aan werken. In de afsluitende afstudeeropdracht voeren de studenten een complexe opdracht uit op hun werkplek, waarin ze laten zien dat ze over de generieke en beroepsgerichte kwalificaties van een beginnend professional beschikken. Ze presenteren en verdedigen hun project voor een jury.

De beoordeling van het werkplekleren vindt plaats aan de hand van de hierboven vermelde rubric, die samen met het werkveld wordt ontwikkeld. De rubric bestaat uit een aantal beroepstaken, die gezamenlijk alle domeinspecifieke leerresultaten omvatten. Per taak zijn gedragsindicatoren geformuleerd die passen bij een onvoldoende, voldoende of goede taakuitvoering. De rubric is nog in ontwikkeling, en zal voor verschillende fasen van de opleiding worden uitgewerkt. De cesuur zal daarbij gaandeweg verhoogd worden.

Gedurende de opleiding houden de studenten een digitaal portfolio bij. Per thema (semester) verzamelen de studenten hierin hun leerresultaten, beroepsproducten, bewijsmateriaal van hun leerprocessen, feedback van docenten, begeleiders en medestudenten op de behaalde resultaten, en een reflectie op het eigen functioneren inclusief de wijze waarop ze feedback hebben benut. In leergroepen bespreken de studenten hun portfolio met elkaar en geven ze elkaar feedback. Aan het eind van de opleiding mondt het portfolio uit in een sollicitatieportfolio dat summatief geëvalueerd wordt door een jury van docenten en vertegenwoordigers uit het werkveld.

Overwegingen

De commissie is van mening dat het systeem van toetsing goed in elkaar zit. De toetsing is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als leren. De afstemming tussen leerdoelen, leeromgeving en evaluatie leidt tot een geïntegreerd geheel. Er is evenwichtige aandacht voor theorie en praktijk, zoals blijkt uit de toetsmatrix. De mix van toetsvormen zorgt voor een objectiever resultaat en doordat de studenten elk kwartaal getoetst worden en aan hun portfolio werken, weten ze steeds hoever ze staan in hun professionele ontwikkeling. De gezamenlijke uitwerking van de rubric door opleiding en werkveld leidt tot concrete indicatoren met een oplopende cesuur in de loop van de opleiding, en zorgt daardoor voor een valide en betrouwbare beoordeling van de ontwikkeling van de studenten.

In het gesprek met de opleiding besprak de commissie het portfolio in meer detail, onder andere de relatie tussen kennistoetsing en portfolio en de werkdruk voor studenten bij het vullen van hun portfolio. De commissie concludeert dat de opleiding verstandig omgaat met het portfolio en goed zicht houdt op de validiteit ervan in het geheel van de toetsing.

De commissie is het met de opleiding eens dat het eigenaarschap en de eigen verantwoordelijkheid van de studenten voor hun portfolio een meerwaarde heeft en bijdraagt aan hun persoonlijke ontwikkeling en groei.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

De kwaliteitszorg van Thomas More berust op vier pijlers. In de eerste plaats wordt uitgegaan van een kwaliteitscultuur waarbij opleidingsteams eigenaar van en eindverantwoordelijke zijn voor de kwaliteit van hun opleidingen. Zogenaemde ‘onderwijsankers’ van de Dienst Onderwijs ondersteunen hen daarbij. In de tweede plaats gaat de hogeschool uit van de groeispiraal als kwaliteitsconcept. De elementen daarin zijn actie, feedback en reflectie, gevolgd door nieuwe actie. Een open feedbackcultuur is een essentieel onderdeel van de groeispiraal. In de derde plaats gebruikt Thomas More een dashboard om alle beschikbare gegevens te ontsluiten, niet alleen voor kwaliteitscontrole maar ook als startpunt van reflectie over mogelijke verbeteringen. Het dashboard bevat onderwijsindicatoren die met instroom, doorstroom en uitstroom te maken hebben, en perceptiemetingen die de tevredenheid van studenten, medewerkers en stakeholders in kaart brengen. Deze gegevens worden besproken met studenten in platformen en focusgroepen, en met het werkveld in een adviesraad. Opleidingen gaan binnen het concept Partners in Education structurele samenwerkingen aan met relevante bedrijven en organisaties, waardoor het onderwijsaanbod voortdurend geactualiseerd en verbeterd kan worden. Tot slot beoordeelt Thomas More alle opleidingen in eigen regie in cycli van maximaal zes jaar. Hiertoe zet de hogeschool de Onderwijs Spiegel in, waarin een panel (bestaande uit een externe voorzitter, een externe onderwijskundige, een werkveldvertegenwoordiger, een student en een interne onderwijskundige) de opleiding bezoekt en op basis van de *appreciative inquiry*-methode onderzoekt of de opleiding aansluit bij het beoogde niveau van de Vlaamse kwalificatiestructuur, de beoogde leerresultaten realiseert en een kwaliteitscultuur laat zien. Op basis van het eindverslag van dit panelbezoek stelt de opleiding samen met de directie en de unitmanager een passend natraject op, gericht op remediëring en vernieuwing.

In het gesprek lichtten de deelnemers toe hoe de graduaatsopleiding binnen dit hogeschoolsysteem een eigen plek zal krijgen, met betrokkenheid van studenten en werkveldpartners. Jaarlijks zal een aantal vakken geselecteerd worden om met studenten te evalueren op basis van ijkpunten. Doordat het personeel van de opleiding voor een derde deel bestaat uit mensen die ook werkzaam zijn in het secundair onderwijs en het werkveld, wordt de betrokkenheid van de stakeholders gegarandeerd. Daarnaast is er de werkveldadviesraad.

Aanvullend vermelden de gesprekspartners een aantal concrete wijzen waarop intern de kwaliteit wordt geborgd. De kleine leergroepen, zoals die bij het CVO bestaan, maken het contact tussen docenten en studenten laagdrempelig. Studenten voelen zich daardoor vrij hun docenten feedback te geven. Dit zal in de nieuwe opleiding worden gecontinueerd. Er worden intervisiegroepen van docenten ingericht, zoals die nu al bestaan in de bacheloropleiding Toegepaste psychologie, om het beoogde niveau goed te blijven implementeren. Bij de beoordeling van studenten wordt het meerogenbeleid gehanteerd. Vooral als een docent een onvoldoende voorstelt, kijkt een collega mee.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in een sterke kwaliteitszorgcultuur. De systematiek van Thomas More zal ingezet worden, gebaseerd op een data-analyse van het dashboard en externe toetsing met de Onderwijs Spiegel. Goed geregeld is ook de betrokkenheid van studenten, docenten en externe stakeholders. Het werkveld kan inbreng leveren via de adviesraad, waarbij het perspectief van Partners in Education een sterk concept is.

De commissie stelt vast dat er sprake is van een actieve kwaliteitscultuur. Het kwaliteitsconcept van de groeispiraal en de open feedbackcultuur werden zichtbaar in de wijze waarop de opleiding het gesprek met de commissie voerde. De commissie concludeert dat alle bouwstenen voor een goede kwaliteitszorg aanwezig zijn en dat de opleiding bereid is de sterke punten van de HBO5- en de bacheloropleiding over te nemen. De commissie heeft daarom vertrouwen in de interne kwaliteitszorg van de opleiding en moedigt de opleiding aan dit de komende jaren uit te werken.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in het maatschappelijk werk voldoende.

De opleiding heeft een helder profiel gekozen met een herkenbare praktische insteek. Het verschil tussen niveau 5 en 6 is duidelijk aangegeven. De opleiding heeft nauwe banden met het werkveld en heeft daarvoor een adviesraad ingesteld. Ook de relatie met het regionale secundair onderwijs is hecht.

De opleiding is gestructureerd in duidelijke leerlijnen en thema's. Aan de opleiding liggen een consistente didactische visie en een helder concept van werkplekleren ten grondslag. De omvang van het werkplekleren voldoet aan de vastgestelde minimale norm. Er is daadwerkelijk sprake van cocreatie tussen opleiding en werkveld bij de inrichting van het curriculum. De opleiding heeft oog voor de behoeften van de studenten en hun persoonlijke ontwikkeling.

Het systeem van toetsing is gebaseerd op een expliciete visie van toetsen als leren. De afstemming tussen leerdoelen, leeromgeving en evaluatie leidt tot een geïntegreerd geheel. Er is evenwichtige aandacht voor theorie en praktijk. Opleiding en werkveld werken samen bij de uitwerking van gedragsindicatoren om de ontwikkeling van de studenten in de beroepspraktijk te kunnen beoordelen.

De kwaliteitszorg van de graduaatsopleiding is ingebed in het goed uitgewerkte kwaliteitszorgsysteem van Thomas More en wordt gekenmerkt door een open feedbackcultuur. Dat biedt het vertrouwen dat de opleiding systematisch zal (blijven) werken aan verbetering.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 27 maart 2019 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 27 maart 2019 om 10.00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Peter de Graef;**
- **Marianne Vervliet;**
- **Inge Hoet;**
- **Barbara Soetens;**
- **Bruno Verplaetse;**
- **Liesbeth Panis.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking, aansluitend aan het toelichtend gesprek op 27 maart 2019, heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 23 april 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Thomas More Mechelen-Antwerpen VZW
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Zandpoortvest 60, B-2800 MECHELEN +32 15 36 91 00 info@thomasmore.be www.thomasmore.be
Naam, functie contactpersoon	Peter de Graef, unitmanager Psychologie
Partner samenwerkingsverband	Katholiek Onderwijs Bisdom Antwerpen, NoordkAnt vzw
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Londenstraat 43, B-2000 ANTWERPEN + 32 3 202 45 30 www.tna.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in het maatschappelijk werk
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in het maatschappelijk werk
(Delen van) studiegebied(en)	Sociaal-agogisch werk
ISCED benaming van het studiegebied	09 Health and welfare
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Antwerpen
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Maatschappelijk werk
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgoedingen	<ul style="list-style-type: none"> • PBA in de toegepaste psychologie – afstudeerrichtingen klinische psychologie / schoolpsychologie en pedagogische psychologie • PBA in het sociaal werk – afstudeerrichting maatschappelijk werk • PBA in het sociaal werk – afstudeerrichtingen personeelswerk – sociaal cultureel werk – maatschappelijke advisering

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde stelt de cliënt centraal, bevordert empowerment, emancipatie en sociale cohesie, uitgaande van de mensenrechten en met respect voor gelijkwaardigheid en diversiteit.
2. De gegradueerde handelt bewust binnen een beroepsethisch en wettelijk kader.
3. De gegradueerde legt professioneel, respectvol en empathisch contact met de cliënt, het cliëntstelsel en andere relevant actoren.
4. De gegradueerde stimuleert de cliënt en het cliëntstelsel tot interactie met de omgeving.
5. De gegradueerde neemt een brugfunctie op tussen de cliënt, het cliëntstelsel en maatschappelijke voorzieningen.
6. De gegradueerde communiceert zowel schriftelijk als mondeling in begrijpelijke en correcte taal, hanteert adequaat diverse communicatie- en interactievormen en zorgt voor de administratieve opvolging.
7. De gegradueerde bevordert en ondersteunt de zelfredzaamheid van de cliënt en het cliëntstelsel door een beroep te doen op hun krachten en hun sociaal netwerk, en onderneemt doelgerichte acties in overleg met het team en met andere actoren.
8. In nieuwe en complexe contexten informeert en adviseert de gegradueerde de cliënt en het cliëntstelsel bij hun hulpvragen en noden.
9. De gegradueerde begeleidt de cliënt en het cliëntstelsel door het hulpverleningstraject heen en handelt daarbij op een methodische, agogisch verantwoorde wijze.
10. De gegradueerde begeleidt interactieprocessen tussen cliënten en cliëntgroepen en draagt bij aan opleidingsacties.
11. De gegradueerde stimuleert de cliënt en het cliëntstelsel tot actieve participatie aan de samenleving.
12. De gegradueerde volgt maatschappelijke ontwikkelingen en signaleert drempels en knelpunten in de eigen werking en/of in de samenwerking met andere actoren.
13. De gegradueerde plant en organiseert de eigen activiteiten en werkt actief en constructief samen in multidisciplinair verband met alle relevante actoren.
14. De gegradueerde ontwikkelt zijn professioneel handelen permanent op basis van (zelf)reflectie en deskundigheidsontwikkeling.

Datum validatie: 18 februari 2019

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Eric Halsberghe (*voorzitter*) is master Economische Wetenschappen. Hij startte als wetenschappelijk onderzoeker aan de Universiteit Gent. Nadien was hij docent in het economisch en technisch hoger onderwijs. Als medewerker in het VVKHO (Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen) begeleidde hij hogescholen op het vlak van fusie, professionalisering, curriculumontwikkeling, kwaliteitszorg en onderwijsinnovatie. Bij de fusie van de hogescholen in Vlaanderen werd hij algemeen directeur van KATHO (Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen). Hij was ook bestuurder in VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) en VLUHR (Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad). In de Associatie KULeuven was hij bestuurder-secretaris en voorzitter van de Associatieraad Onderwijs. Voor de NVAO was hij commissielid en voorzitter van instellingsaudits en toetsen nieuwe opleidingen.

Dirk Kerckhoven (*commissielid*) is directeur van het technisch instituut Don Bosco (campus Brussel, Nederlandstalige afdeling). Het technisch instituut Don Bosco, gevestigd te Sint-Pieters-Woluwe, is een nijverheidstechnische school voor zowel technisch als beroepsonderwijs met zowel een Franstalige als een Nederlandstalige afdeling. Hij is actief op het vlak van onderwijsbeleid en –innovatie. Voorheen was hij verbonden aan de Karel de Grote-Hogeschool waar hij o.m. actief was als docent, coördinator van het initiële onderwijs op maat-project en opleidingshoofd (lerarenopleiding). Hij was o.m. lid van verschillende adviescommissies m.b.t. de omvorming van de HBO5-opleidingen. Momenteel bereidt hij de implementatie voor van flexibele trajecten in het secundair onderwijs, met het oog op het realiseren van zowel model- als persoonlijke (deel)trajecten. Waarbij de bijzondere focus ligt op het ontwikkelen van o.m. duale trajecten naast de bestaande trajecten leren en werken.

Harlinde Exelmans (*commissielid*) is adjunct-algemeen directeur en directeur zorgbeleid bij vzw Familiehulp, thuiszorgorganisatie in Vlaanderen en Brussel. Sinds 2004 maakt zij deel uit van het directiecomité van vzw Familiehulp. Zij startte haar loopbaan als projectmedewerker in de sector personen met een handicap maar bouwde haar loopbaan sinds 1999 uit in meerdere directiefuncties binnen vzw Familiehulp. Zij is lid van diverse overleg- en stuurgroepen in het kader van Zorggezind, het hervormingstraject van de eerstelijns en lopende onderzoeken bij SWVG. Zij volgt de ontwikkelingen in verschillende domeinen van nabij op: thuiszorg, eerstelijnszorg, sociaal werk, ouderenzorg, personen met een handicap, kinderopvang, Vlaamse sociale bescherming.

Isabelle Goossens (*student-commissielid*) volgt naast haar werk als lijnpiloot een combinatie van dag- en avondopleiding HBO5 bouwkundig tekenen bij IVO Brugge.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Lieve Desplenter**, adviseur kwaliteitscultuur hoger onderwijs, procescoördinator.
- **Marianne van der Weiden**, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Het toelichtend gesprek heeft plaatsgevonden in afwezigheid van het student-lid. Ze heeft wel haar eerste indrukken ingebracht, maar kon helaas voor het gesprek niet meer worden vervangen. Haar punten zijn ingebracht door de andere commissieleden.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in het maatschappelijk werk – Track 5 Mechelen-Antwerpen

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Domeinspecifieke leerresultaten
- Opleidingspecifieke leerresultaten (gelijk aan de domeinspecifieke leerresultaten)
- Schematisch programmaoverzicht voltijdse en deeltijdse traject
- ECTS-fiches van de eerste 60 studiepunten
- Verklaring op eer dat de nodige middelen en personeel worden voorzien
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Onderwijs- en examenreglement
- EVC-EVK (opgenomen in het Onderwijs- en examenreglement)
- Lijst van gekende aanvullingstrajecten
- Rapport van de Commissie Hoger Onderwijs

Documenten beschikbaar gesteld tijdens het toelichtend gesprek

- Uitwerking van domeinspecifieke leerresultaten in beroepstaken met rubrics

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

4C/ID	Four-Component Instructional Design
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
CVO TNA	Centrum voor Volwassenenonderwijs Technicum Noord-Antwerpen
DLR	Domeinspecifieke Leerresultaten
EVC	Eerder verworven competentie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
SID-IN	Studie-informatiedagen

